GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 122. *Dumineca 2 (14) Iunie* 1885.

Braşovŭ, 1 (13) Iunie 1885.

In ajunulŭ întrunirei sinodului gr. or. în Sibiiu, care se va ocupá de afacerea importantă a împărţirei ajutorului de statŭ la preoţime, credemŭ a aduce unŭ serviciu causei acesteia a bisericei, publicândŭ în fruntea fóiei nóstre unŭ articulŭ, ce ne vine dela unŭ fiiu credinciosŭ şi învăpăiatŭ apĕrătorŭ alŭ instituţiunilorŭ bisericei gr. or. române. Sacrulŭ focŭ, cu care pledéză dênsulŭ pentru susţinerea neştirbită a vêḑei şi a drepturilorŭ autonomice ale bisericei ne face sĕ sperămŭ mnltŭ că părerile lui vorŭ aflá resunetŭ în inimile membrilorŭ sinodalĭ.

Dé Dumneḑeu ca sinodulŭ de Marţĭ sĕ fie însufleţitŭ de acelŭ curagiu strămoşescŭ şi de aceea iubire cătră némulŭ şi biserica sa, care a caracterisatŭ pe strămoşii noştrii în timpurile persecuţiunilorŭ calvinescĭ!

Atuncĭ suntemŭ sigurĭ, că sinodulŭ va sci sĕ pună capĕtŭ odată pentru totdéuna umilitórei afacerĭ a ajutorului de statŭ, care, cu adêncă mâhnire sufletéscă trebue sĕ-o spunemŭ în faţa lumei, a contribuitŭ mai multŭ la demoralisarea clerului nostru şi la vĕrirea spiritului de dihoniă, de denunţare şi ură în sînulŭ bisericei decâtŭ la ameliorarea stărei lui materiale şi morale.

Eată articululŭ:

Ca mâne se va întruni în Sibiiu sinodulŭ archidiecesanŭ, pentru ca sĕ iea o hotărîre în cestiunea ajutorului, care îlŭ dă statulŭ pentru preoţimea ortodocsă română. Imprejurarea, că sinodulŭ este pentru prima óră conchiămatŭ în sesiune estraordinară ne arată, că autorităţile administrative şi esecutive ale bisericii au datŭ de greutăţĭ însemnate. Este fórte bine şi constituţionalŭ că consistorulŭ în ḑiua nĕcazului şi în încurcătura, în care au ajunsŭ prestigiulŭ şi adevĕratele interese ale bisericii alérgă la concursulŭ şi ajutorulŭ autorităţii supreme bisericescĭ.

Şi noi nu mai puţinŭ ca şi consistorulŭ scimŭ şi recunóscemŭ, că sinodulŭ archidiecesanŭ este autoritatea cea mai supremă, scimŭ însĕ şi aceea, că hotărîrile lui trebue sĕ fie sfinte şi fiecare membru alŭ bisericii trebue sĕ le păzéscă cu cea mai mare sfinţeniă, fie elŭ archiepiscopŭ, consistorŭ, protopopŭ, preotŭ, clericŭ séu mirénŭ.

Cum stămŭ cu autoritatea şi cu sfinţenia hotărîrilorŭ sinodului archidiecesanŭ în cestiunea ajutorului de statŭ séu cum l'au botezatŭ preoţii „milă împĕrătéscă"?

In acéstă privinţa din nenorocire astăḑĭ stămŭ fórte rĕu pentru că s'au găsitŭ în clerulŭ nostru gr. or. preoţĭ, carĭ c'unŭ cinismŭ ne mai pomenitŭ până aci în biserica nóstră, au călcatŭ în picióre hotărîrile autorităţii celei mai înalte bisericescĭ şi au alergatŭ peste voia bisericii şi fără de binecuvêntarea capului bisericescŭ la ministrulŭ instrucţiunii publice unguréscŭ cu jalba în proţapŭ, pentru ca sĕ capete din mila împĕrătéscă câte ceva.

De unde vine acéstă apariţiune atâtŭ de ciudată şi atâtŭ de caracteristică, încâtŭ nu-şĭ mai află părechiă la nicĭ o altă confesiune din ţéra nóstră?

Unii ómenĭ suntŭ dispuşĭ a aruncá pĕcatulŭ în spinarea constituţionalismului democraticŭ-liberalŭ bisericescŭ. De ce nu se întêmplă însĕ aşa ceva la luteranĭ, la calvinĭ şi unitarĭ, carĭ au constituţiunĭ totŭ atâtŭ de liberale, ba încă cu multŭ mai liberale ca a nóstră?

Nu este nicĭdecum constituţionalismulŭ causa, ci acéstă tristă şi amară apariţiune îşĭ are isvorulŭ în neajunsele create prin starea de transiţiune şi de evoluţiune a organismului bisericei, şi prin neprevederile şi negligenţa neertată a celorŭ ce au guvernatŭ biserica în acestŭ timpŭ.

Scimŭ că confusiunea în biserică ajunsese atâtŭ de mare încâtŭ erau mai mulţĭ administratorĭ protopresbiteralĭ, decâtŭ adevĕraţĭ protopresbiterĭ, cu tóte că regulamentele în privinţa întregirii protopopiatelorŭ suntŭ fórte precise şi lămurite.

Pĕcatulŭ pĕcatŭ nasce. Consistoriulŭ archidiecesanŭ ca organŭ administrativŭ şi esecutivŭ n'a păzitŭ cu sfinţeniă regulamentele relative la regularea şi organisarea parochiilorŭ şi a protopopiatelorŭ, apoi cum sĕ păzéscă preoţii hotărîrele sinodului, când vinŭ în conflictŭ cu ele interesele lorŭ personale materiale, cu atâta mai vêrtosŭ, că sinodulŭ din anulŭ trecutŭ a avutŭ neprecauţiunea şi părinţii protopresbiterĭ lăcomia de a pretinde, că pentru dênşii sĕ se pună o sumă din alte fondurĭ archidiecesane pentru ceea ce vorŭ pierde din mila împĕrătéscă.

Acéstă mĕsură greşită a produsŭ o revoluţiune în inimele parochilorŭ celorŭ micĭ şi étă că ne pomenimŭ cu acea apariţiune tristă în analele bisericei române anatolice.

Causa acestui rĕu care bântue astăḑĭ archidiecesa nóstră, sunt după a nóstră părere numai şi numai administraturile cele multe şi îndelungate, pentru că administratorii ca sĕ nu se strice cu colegii lorŭ au toleratŭ multe lucrurĭ destrăbălate, n'au ţinutŭ în córdă şi în disciplină strînsă după cum facŭ alte confesiunĭ pre preoţii din tractulŭ lorŭ, pre când cătră autorităţile mai înalte bisericescĭ se arătau ómenii cei mai supuşĭ şi mai servilĭ, pentru ca sĕ fie toleraţĭ în funcţiunile lorŭ câtŭ mai multŭ timpŭ. Eată de unde vine neascultarea acésta înfricoşată.

Rĕu a făcutŭ sinodulŭ nostru archidiecesanŭ, că a toleratŭ atâta timpŭ starea acésta abnormală. Bóla actuală este fórte gravă şi periculósă şi pentru vindecarea ei sĕ cere o cură radicală. Aflase-va léculŭ? Tare ne îndoimŭ. Ce mĕsurĭ şi ce hotărîrĭ vor lua din nou în privinţa milei nu putemŭ şci, dér totŭ creştinulŭ aşteptă, doreşce şi pretinde dela representanţii bisericii, ca sĕ aibă înaintea ochilorŭ lorŭ numai pacea, liniştea, binele, prosperitatea şi interesele generale ale bisericii şi sĕ aplice cu tótă rigórea canónele bisericeşcĭ în contra acelorŭ feţe bisericeşcĭ, carĭ într'atâta au fostŭ împresurate de mamonulŭ, de 'şi-au uitatŭ într'unŭ modŭ condemnabilŭ de cele mai sacre datorii, ce le avéu cătră maica şi sfânta lorŭ biserică ca şi cătră naţiunea lorŭ care îi hrănesce şi încălḑesce la pieptulŭ sĕu, călcândŭ în picióre cele mai solemne hotărîrĭ ale representanţei bisericii luate în împrejurările cele mai grave.

Astfelŭ de indiviḑĭ după canónele positive ale bisericei rĕsăritene numai au locŭ în biserica nóstră, pentru că scriptura ḑice fórte clarŭ că celŭ ce nu ascultă de biserică sĕ 'ţĭ fie ţie ca unŭ păgânŭ şi vameşŭ. Biserica întrégă pretinde imperativŭ dela energia, înţelepciunea şi dela puterea morală a sinodului, ca sĕ declare conformŭ cuvintelorŭ evangelice de păgânĭ şi de vameşĭ pe toţĭ acei preoţĭ câţĭ n'au ascultatŭ de porunca bisericii.

Când ceremŭ, ca biserica sĕ-şĭ pronunţe verdictulŭ sĕu asupra păcătoşilorŭ dămŭ numai espresiune îndignaţiunii generale ce domnesce în tótă biserica română ardelénă gr. orientală.

Câtŭ privesce mila împĕrătéscă sinodulŭ, după a nóstră convingere, nu o póte primi nicĭdecum în condiţiunile în carĭ o oferesce ministeriulŭ, ci sinodulŭ sĕ trimită din nou o deputaţiune de bărbaţĭ energică la tronulŭ Maiestăţii sale, unde décă va fi de lipsă sĕ mérgă şi de ḑece orĭ, când se tractéză de cele mai vitale interese ale bisericei.

SCIRILE ḐILEI.

»Tagblatt« din Pesta a primitŭ o scrisóre din Măcău, în care se biciuesce cum se cuvine purtarea inspectorului de dare din comit. Cianad. Anume sunt 16 comune d'ale comitatului comune de coloniştĭ erariale, aşa că locuitorii suntŭ cu totulŭ în mânile guvernului. Coloniştii datorescŭ statului ca despăgubire de pământŭ încă 1 milionŭ de fiorinĭ. Acéstă sumă inspectorulŭ de dare vrea s'o încaseze cu o lovitură şi a obţinutŭ chiar dela comisiueea administrativă, ca sĕ esecute averea şi bunulŭ a 150 de coloniştĭ, precum şi recolta viitore dela 4000 de coloniştĭ, aşa că acum suntŭ aduse la cerşitoriă 16 comune. Dar mai frumosŭ e, că acei coloniştĭ, carĭ la ultimele alegerĭ au votatŭ pentru candidaţii guvernului, séu carĭ de atuncĭ s'au convertitŭ, au rĕmasŭ nesupĕraţĭ. Ca non sens e de amintitŭ, că pămênturile în contra cărora s'a ordonatŭ esecutare nu suntŭ trecute asupra coloniştilorŭ, ci în cărţile funduale figuréză ca proprietate erarială. Póte că acéstă împrejurare va mântui pe coloniştĭ, de órece statulŭ nu se va esecuta pe sine însuşĭ pentru datorii.

—0—

Duelŭ între unŭ oficerŭ c. r. românŭ şi unŭ oficerŭ boemŭ. — Ni se scrie din Alba-Iulia: Inainte cu 2 sĕptĕmânĭ s'au duelatŭ doi ofiţerĭ c. r. în fortăréţă. De naţionalitate unulŭ e românŭ şi unulŭ boemŭ. Cestŭ din urmă, de o natură cam provocătóre şi indatinatŭ a'şĭ arĕta desepreţulŭ sĕu faţă cu elementulŭ românŭ, făcêndŭ şi încâtva politică sécă, a vĕtĕmatŭ cu nedreptulŭ pe colegulŭ sĕu, care apoi nu întârḑiă a'lŭ face sĕ pricépă ce însemnéză sabia în mâna Românului. D. sublocotenentŭ Fl . . . i-a făcutŭ colegului sĕu unŭ semnŭ de aducere aminte tocmai colea unde punemŭ degetele ḑicêndŭ „în numele tatălui," aşa încâtŭ contrarulŭ sĕu S. boemulŭ ajunse de-alungulŭ podelei. Noroculŭ lui fuse că altă lovitură căpĕtată la grumaḑĭ a fostŭ mai uşóră şi l'a lăsatŭ a'şĭ putea cere ertare pentru vĕtĕmarea grosolană. Acum s'a dusŭ la scaldele din Bosnia, unde póte medita asupra temei, că cum are omulŭ a se purta cu Românulŭ.

—0—

Tĕrgulŭ de primăvară ce s'a ţinutŭ în sĕptĕmâna acésta în Braşovŭ a fostŭ mai slabŭ decâtŭ unŭ tĕrgŭ de sĕptĕmână. Cu greu ne vine a crede, că vênḑĕtorii s'arŭ fi întorsŭ p'acasă fără pagubă. Tótă lumea se vaetă de sărăciă.

—0—

Reuniunea învĕţătorilorŭ din Murĕşŭ-Turda a ţinutŭ la 5 Iuniu adunare în Tĕrgulŭ Mureşului, cu care ocasiune „Maghiarulŭ" Feuerstein Iozsef a ţinutŭ unŭ discursŭ înflăcăratŭ pentru maghiarisare. Invĕţătorulŭ românŭ (?) Komesz Gyorgy a ţinutŭ o disertaţiă, cum sĕ se înveţe mai bine şi mai uşorŭ limba maghiară în şcólele poporale romane.

—0—

Bancă română pe acţiunĭ cu unŭ Capitalŭ de 100,000 fl. este proiectată în Zĕrnescĭ. Comitetulŭ fundatorŭ se compune din d-nii Traianŭ Meţianŭ protop., Nic. Garoiu adv., Aldimirŭ Badiu notarŭ cerc., Vartol. Bude directorŭ şcol., T. Vulsanŭ comersantŭ, Iarca Şona proprietarŭ, Ioanŭ Străvoiŭ învĕţătorŭ, I. S. Comşa comerciantŭ, Andreiu Şenchia proprietarŭ.

—0—

»Przeglond« află din Petersburg: »Odesskij Wjestnik« anunţă, că sublocotenentulŭ George Skrynovics dela reg. austro-ungarŭ 62 de inf. (násc. în Cattaro) şi doi husarĭ ardelenĭ anume Georg Murgo şi Nabo Nanzen s'au predatŭ santinelei ruse dela graniţă. Ca motivŭ alŭ desertării dau ei réua tractare (?) din partea autorităţilorŭ militare austriace, fiindcă suntŭ slavĭ şi de relig. gr. or. Ei s'au declaratŭ gata a întra în armata rusécă şi deocamdată au fostŭ internaţĭ în Hotin, unde autorităţile i-au întêmpinatŭ cu mare prevenire.

—0—

Oficiósa »Polizei-Coresp.« din Viena face cunoscutŭ, că din Pesta s'au trimisŭ cassei datoriei statului note de statŭ de câte 1 fl. false, care s'au pusŭ în circulaţiune.

—0—

Recolta rapiţei în România va fi anulŭ acesta, din in-

formaţiunile ca are „Voinţa Naţională“, din cele mai satisfăcĕtóre; în judeţulŭ Teleormanŭ suntŭ aprópe patru-ḑecĭ de mii de pogóne de rapiţă. Producţiunea totală se socotesce a fi de celŭ puţinŭ 18.000.000 lei. Preţulŭ oferitŭ de casele Dreyfus şi Rotschild e de 110 lei de chilă.

—0—

D. preşedinte alŭ Societăţii tinerilorŭ comercianţĭ românĭ de aci ne face cunoscutŭ, că legatulŭ rĕposatului comerciantŭ Dimitrie D. Lupanŭ testatŭ acestei societăţĭ e de 100 fl., precum s'a şi predatŭ, ér nu de 50 fl. cum din eróre ni se comunicase.

—0—

In Basarabia sudică şi în districtele învecinate ale regatului României s'a ivitŭ în ḑilele din urmă unŭ nou soiu de insectă în mulţime mare, care, după cum se scrie din Cernăuţĭ, nu e cunoscută până acum şi nimicesce viţa mai rĕu decâtŭ filoxera. Guvernulŭ rusŭ a trimesŭ o comisiune sciinţifică spre a studia acéstă nouă pacoste.

—0—

„Curierulŭ balasanŭ“ a aflatŭ dela d. Jacobŭ Livescu, că mulţumită nouĕlorŭ descoperirĭ archeologice ce se facŭ de cătră o societate din care face parte şi d-sa, istoria ţĕrei se va schimba cu multŭ din problematica şi mythica stare în care se află, şi ca specimenŭ dă: origina cuvêntului Moldavia, derivândŭ dela cuvêntulŭ getŭ Dava, cetate, locŭ fortificatŭ, şi Mole, partea de josŭ, în antiteza cuvêntului Tzopa Davia, adecă partea de susŭ a Davei. Asemenea şi marca Moldovei, capulŭ de zîmbru, este marca Geţilorŭ, dela care a rĕmasŭ Moldovei.

Uneltirĭ de maghiarisare.

De lângă Pratulŭ lui Traianŭ, 9 Iuniu 1885.

Domnule Redactorŭ! Amŭ cetitŭ în preţuitulŭ ḑiarŭ »Gazeta Transilvaniei« o profeţiă despre perirea lumei: când sântulŭ George rĕstignesce pre Cristosŭ, Marcu îlŭ înviază şi celelalte..... unde în fine ḑiceţĭ, că nu se referesce şi la noi, măcarŭ că în anulŭ 1886 Pascile, adecă sĕrbătorile schimbătóre după ambe calendarele Julianŭ şi Gregorianŭ vorŭ fi deodată, ce nicĭ bĕtrênii n'au pomenitŭ, ca în doi anĭ după olaltă sĕ fie; deosebirea e numai aceea, că Vinerea Pascilorŭ nóstre nu va cădea la Sân-Georgiulŭ nostru, ci la celŭ Gregorianŭ, pre care ei l'au mutatŭ din 23 pre 24 Aprilie, éră ḑiua domnului noi nu o avemŭ, în asta póte aţĭ avea dreptate, că nu se referesce la noi, — dară eu mĕ temŭ că se apropiă, şi încă cu paşĭ iuţĭ perirea lumei pentru noi toţĭ cei din Ungaria binecuvêntată de tóte neajunsele, şi décă voiu enará cele ce se întêmplă pe la noi, — despre care vĕdŭ că nime nu se interesézä, ca sĕ vi le facă cunoscute, — credŭ că nu mĕ veţĭ da de minciună.

Isus Cristosŭ a preḑisŭ, că în urmă va fi o turmă şi unŭ păstorŭ şi apoi va fi perirea lumei. La noi încă se lucră cu grosulŭ pentru acelŭ scopŭ. Societatea de maghiarisare din Clusiu îşĭ întinde »binefacerile‘ sale şi cătră noi, ba a şi inferatŭ câţĭva. Faima sbóră din satŭ în satŭ, din stradă în stradă, din casă în casă şi nu lasă pe bietulŭ ţĕranŭ nemaghiarŭ sĕ-şĭ vĕḑă de lucru pentru asigurarea subsistenţei sale şi a familiei, ci-lŭ îmbată cu promisiunĭ numai sĕ se maghiariseze.

‚Preste 40 mii florinĭ a adunatŭ societatea nóstră de maghiarisare din Clusiu — ḑicŭ ei — şi aḑĭ mâne va dispune de sute de mii — banĭ destui... Unui nemaghiarŭ dela 24 anĭ până la 30 anĭ décă se maghiariséză îi dămŭ 60 fl. pe anŭ; dela 30—40 anĭ dămŭ 100 fl., dela 40—50 anĭ dămŭ 150 fl.« (de mai bĕtrînĭ n'au lipsă.)

In comuna vecină Sân-Mihaiulŭ Aureşiului 3 séu 4 traşĭ-împinşĭ s'au şi maghiarisatŭ, câte 50 cr. de timbru s'a şi solvitŭ pentru ei, aşteptă numai sĕ le vină pensiunea.... ha! ha! ha!?.. Preste 3 sĕptĕmânĭ au trecutŭ de când aşteptă, de bună sémă s'a frântŭ o rótă dela carulŭ cu care se aduceau banii, pentru aceea nu mai sosescŭ. — Amăgirĭ.

Écă cu de acestea aḑĭ mâne va fi o turmă şi unŭ păstorŭ, perirea lumei e dară la uşă. Eu credŭ în profeţia aceea — numai de nu s'ar întêmpla altmintrelea perirea lumei!.....

Mi-a venitŭ a rîde de unŭ bietŭ germanŭ cu numele Neubauer, căruia i-au maghiarisatŭ numele cu 50 cr., în Ujföldös, l'am întrebatŭ: pentru ce ţi-ai maghiarisatŭ numele? Mi-a rĕspunsŭ: »ich azér nicht maghyiar csak penz adja, nachdem látyam,« adecă pe românesce: »eu pentru aceea nu-sŭ maghiarŭ, numai sĕ-mĭ dea banĭ, apoi voiu vedea eu.« Românulŭ Crişanŭ Ioanaşŭ din Sân-Mihaiu nu numai numele, ci şi religiunea neunită şi-a schimbat'o. La începutŭ amŭ cugetatŭ că s'au prostitŭ Ungurii promiţêndŭ celorŭ mai tinerĭ mai puţinŭ şi celorŭ mai bĕtrânĭ mai multŭ, dară ei au făcutŭ din calculŭ, căcĭ pre cei tinerĭ mai uşorŭ îi înşélă, cei bĕtrânĭ suntŭ mai încăpăţinaţĭ, afară de aceea, cei tinerĭ mai mulţĭ anĭ au sĕ tragă pensiunea, de cei bĕtrânĭ mai curêndŭ scapă.

Mĕ temeamŭ, că bieţii ţĕranĭ nemaghiarĭ mai alesŭ românĭ pentru nenumĕratele greutăţĭ ce'ĭ apasă pe rêndŭ vorŭ deveni la sapă de lemnŭ, dar pensiunile promise mi au „stirnitŭ sperarea“, că dóră Provedinţa divină îi va îngriji . . . . numai de nu s'ar afla până atuncĭ vre unŭ defraudatorŭ, precum li-e cam obiceiulŭ, ca sĕ le sleiască miile, cum au făcutŭ cu miile Ceangăilorŭ, — atuncĭ apoi nu sciu ce va mai fi . . . Destulŭ că noi Românii totŭ nu putemŭ peri până avemŭ braţe tarĭ, vĕngióse şi sănătóse, că noi nu fugimŭ de lucru. Şi apoi precum ḑice şi poetulŭ: De n'a peritŭ Românulŭ când nu vedea lumina ş. a., acum a trecutŭ baba cu colacĭ. — Sĕ'şĭ pună pofta în cuiu! Cu câte unŭ trasŭ-împinsŭ numai ne curăţă naţiunea de gangrena coruptiunii.

Totuşĭ trebue sĕ veghiămŭ şi sĕ ne încordămŭ puterile, ca sĕ nu se împlinéscă chiarŭ cu noi profeţia, sĕ nu ne desbinămŭ fraţii de unŭ sânge de cătră mama dulce vindêndu-ne noi pe noi înşine. Sĕ ne aducemŭ aminte de Ceangăii lorŭ ce au păţitŭ, câtŭ de amarŭ au fostŭ amăgiţĭ. Cu câtŭ suntemŭ noi Românii mai bunĭ înaintea lorŭ ca aceia — carne din carnea lorŭ, sânge din sângele lorŭ? . .

Le voiu urmări paşii şi vĕ voiu încunosciinţa.

X.

Adunarea representanţei judeţului Braşovŭ.

Braşovŭ, 12 Iuniu.

In adunarea generală dela 9 l. c. s'a discutatŭ între altele, precum le este cunoscutŭ cetitorilorŭ „Gazetei“ şi asupra apelului „Kultur-egyletului“ din Clusiu. Voiu sĕ vĕ dau o mică schiţă despre decursulŭ acestei discusiunĭ.

Protonotarulŭ a datŭ mai ântêiu cetire hotărîrei următóre a comisiunei permanente:

„După ce jurisdicţiunea comitatului Braşovŭ în timpulŭ de faţă nu este convinsă despre aceea, că reuniunea dela Timişóră pentru lăţirea limbei maghiare, precum şi reuniunea din Ungaria de susŭ şi cea ardelénă din Clusiu pentru cultura maghiară se va osteni numai pentru cultura maghiară şi nu va trece în domeniulŭ culturei străine şi că astfelŭ va lucrá numai pentru nobilitatea limbei maghiare şi pentru lăţirea ei pe cale pacinică, abţinêndu-se totodată în modŭ lealŭ de a atacá celelalte naţionalităţĭ ale ţĕrei şi ferindu-se de orice procedere care sĕ aibă de scopŭ a-le înstrăiná de propria lorŭ naţionalitate: comisiunea municipală a comitatului Braşovŭ, care este gata în totŭ timpulŭ de a sprijini nisuinţele în adevĕrŭ umane şi culturale, fără vr'unŭ scopŭ lateralŭ, ale orĭ şi cărei naţionalităţĭ cu sfatulŭ şi cu fapta în modŭ spiritualŭ şi materialŭ, sĕ vede constrînsă, deşĭ cu durere de a refusá din consideraţiunile de mai susŭ sprijinirea celorŭ trei reuniunĭ de cultură susŭ numite.«

Acéstă propunere a fostŭ primită cu strigărĭ de ‚Hoch« şi »sĕ trăiéscă.« Ungurilorŭ nu le-a plăcutŭ însĕ, deşi era aşa de moderată, cum nu se puté mai multŭ. De aceea s'a redicatŭ inspectorulŭ reg. ung. de scóle Koos Ferencz în contra ei. Elŭ dise; că Clusienii nu vorŭ sĕ maghiariseze, ci vorŭ se lăţéscă ‚scrierĭ patriotice‘ în limba germană şi română, ei nu voescŭ se provóce turburărĭ, ci sĕ lăţéscă cultura maghiară. Cere ca deórece între 80 de mii locuitorĭ ai comitatului 30 de mii (?) suntŭ Ungurĭ, adunarea sĕ declare, că salută cu încredere »Kulturegyletulŭ« ardelenescŭ şi municipiulŭ se înscrie între membrii fundatorĭ ai reuniunei.

D. Koos a fostŭ aplaudatŭ numai de membrii ungurĭ. După dênsulŭ s'a ridicatŭ advocatulŭ Schnell şi a arĕtatŭ în limba germană, că frasele inspectorului de scóle nu corĕspundŭ cu faptele reale. Sĕ aşteptămŭ, sĕ vedemŭ activitatea acestei reuniunĭ şi décă va fi aşa, cum promiteţĭ acum, mai avemŭ vreme a luá şi alte concluse. (Aprobărĭ) „Noi, domnilorŭ, n'avemŭ lipsă de scrierĭ patriotice, şi nicĭ Românii n'au lipsă de ele (Hoch şi Sĕ trăiască,) nu ne vedemŭ nicĭdecum necesitaţĭ a luá învĕţăturĭ despre patriotismŭ şi tocmai dela Maghiarĭ nu le primimŭ, căcĭ suntemŭ destulŭ de bunĭ patriotĭ noi înşine, (Vine aprobărĭ.) Kulturegyletulŭ sĕ rĕmână pe lângă limba maghiară şi sĕ nu mai scótă scrierĭ în altă limbă Recomandŭ propunerea comisiunei. (Bravo)

(Va urmá.)

Adunarea generală a comitatului Huniădóră

(Şedinţa din 8 Iuniu)

Deva 10 Iuniu 1885.

Stimate d-le Redactorŭ! Vi s'a comunicatŭ, că adunarea generală ordinară a representanţei municipiului Huniădóra, se va ţiné aicĭ la 8 Iuniu a. c. şi ḑilele următóre şi că atuncĭ se vorŭ deliberá mai multe obiecte de interesŭ publicŭ, şi altele de însemnătate specială comitatensă. Cu permisiunea d-vóstră 'mĭ iau voia a vĕ face unŭ scurtŭ raportŭ despre deliberările mai esenţiale şi a vĕ espune şi opiniunile ce au resultatŭ.

Din capulŭ loculuí am sĕ însemnŭ că în ḑiua primă pe când se credea că se vorŭ termina alegerile din prospectŭ, membrii congregaţiunei s'au presentatŭ în numĕrŭ mai considerabilŭ, cam 150—200, altă ḑi însĕ abia

FOILETONŬ.

Societatea archeologică-istorică din Deva.

In 10 Iulie s. n şi-a ţinutŭ adunarea sa generală societatea maghiară cu titlulŭ susŭ numitŭ. Au luatŭ parte la ea mai mulţĭ óspeţĭ din Budapesta.

Adunarea a deschis'o eruditulŭ conte Géza Kun, prin o cuvêntare potrivită, în care se urcă până la învĕţaţii vremurilorŭ vechĭ, susţinêndŭ, că dintre tóte spiritele marĭ Aristotele şi Platon au revĕrsatŭ mai multă lumină în întunereculŭ seculilorŭ. Trecêndŭ apoi la istoriografĭ, ḑice că istoricii vechimei n'au fostŭ totdéuna imparţialĭ; că diferite popóre marĭ erau lipsite de înăscutulŭ simţŭ alŭ drepţăţii, parte pentru că erau pré mândre de sine, parte din egoismŭ orĭ pismă asupra altorŭ popóre . . . séu că nu se pricepeau la meşteşugulŭ de-a scrie „istoria“. Stimatulŭ conte află cu însufleţire însĕ, că naţiunea maghiară a întrunitŭ şi întrunesce încă tóte acele virtuţĭ frumóse, ce se chiamă: dreptate, imparţialitate. Mai nainte cu seculĭ ea a avutŭ istoricĭ carĭ au sondatŭ numai după fapte adevĕrate, ér nu chimere şi'i are încă şi acuma! . . .

După aceea urmă raportulŭ secretarului despre activitatea societăţii în decursulŭ anului; câte critice s'au ţinutŭ asupra istoriei dlui Odobescu, Xenopolu etc. Apoi d. Hampel profesorŭ dela universitatea din Pesta începŭ a vorbi cam în următorulŭ înţelesŭ:

„Sciinţa a luatŭ în tóte ramurile avêntŭ salutrarŭ. Astăḑĭ şi timpulŭ preistoricŭ ne stă ca o carte deschisă înainte, ce trebue numai sĕ o cetimŭ. Istoria némurilorŭ vechĭ, precum şi a celora mai nouĕ ne este bine cunoscută; numai o epocă stă încă învĕluită în désa negură şi anume e oca ce urméză în Dacia după Aurelian împĕratulŭ. Acestŭ domnitorŭ, după ce a scosŭ pe toţĭ ostaşii şi civii din ţĕră pentru a'i duce în Moesia, a lăsatŭ ţinutulŭ acesta pradă barbarilorŭ ne mai putêndŭ birui cu dênşii; şi dacă o ḑice Vopsicŭ acésta, trebue că a fostŭ aşa, când însuşĭ, ca Romanŭ, recunósce tăria barbarilorŭ!..“

Aceea nu o amintesce însĕ d. Hampel, că tocmai caracterului şi cualităţii de linguşitorŭ şi óspe de masă alŭ lui Iuniu Tiberian (ruda lui Aurelian) ce era Vopsic, nu ar trebuĭ omulŭ sĕ'i dea deplinŭ credĕmêntŭ, fiindcă elŭ ḑicea órecum spre lauda lui Aurelian*), că a scosŭ şi pe ţĕranĭ din Dacia, ca sĕ nu ḑică lumea că i-a lăsatŭ vrăşmaşilorŭ.

Totŭ d. Hampel ḑice, că cu mare precauţiune sĕ se creadă istoricilorŭ clasicĭ; — pe semne numai Vopisc face esceptiă înaintea d-sale!...

D. profesorŭ dete esplicaţiune câtorva objecte săpate în Şimleulŭ Selagiului şi în St. Nicolau de lângă Sigidin.

Cele din Şimleu suntŭ jevaure, carĭ după părerea d-sale demustră deja urmele gustului orientalŭ, séu mai bine ḑisŭ contopirea artei apusene cu-cea barbară. Căcĭ după opiniunea d-luĭ profesorŭ, acele glóte, respective Avarĭ, Hunĭ etc. posedau deja unŭ gustŭ desvoltatŭ . . . o artă şi cultură propriă, care nu era aşa primitivă pe cum îşĭ închipuiescŭ unii. D. Hampel rógă decĭ pe scrutătorĭ, a nu mai profesa cuvêntulŭ „barbarĭ“... căcĭ Hunii nu erau barbarĭ în înţelesulŭ de atuncĭ alŭ cuvêntului; fiindcă, ḑice, totŭ ce nu era elenicŭ orĭ romanŭ, se numea atuncĭ „barbarŭ“, măcar de ar fi fostŭ câtŭ de mare orĭ civilisatŭ unŭ poporŭ.

Étă decĭ unŭ nou metodŭ, o nouă logică de a afla pe Hunĭ de poporŭ cultŭ ca pe celŭ egipteanŭ orĭ grecŭ!....

D-sa arĕtă apoi nişce vase, pocale şi farfurii de aurŭ, ce suntŭ fórte frumóse, dar de unŭ stilŭ amalgamisatŭ. D-lŭ profesorŭ vede în aceste obiecte o parte din tesaurulŭ vreunui domnitorŭ d. e. alŭ lui Atilla. Intr'adevĕrŭ, vasele suntŭ magnifice, dar cui au aparţinutŭ odinióră, numai ele singure arŭ sci spune, decumva li s'arŭ dărui de ḑei p'unŭ momentŭ graiu ca columnei mnemnonice. Dlŭ Hampel susţine aserţiunea sa pe basa relatărilorŭ lui Priscus, carele petrecêndŭ la curtea flagelului lui Dḑeu, pomenesce de pocalele de aurŭ şi pompa orientală ce vĕḑuse acolo; deduce şi de pe o farfuriă cu inscripţia ‚Bouila‘ séu ‚Bovila‹. Numele regelui Hunilorŭ a fostŭ Etel. Goţii l'au numitŭ Atila; Bovila póte că sĕ fie decĭ, după părerea d-lui Hampel, Atilla — supergotisatŭ!... Etimologia face aci săritura calului în ghicitura de şachŭ... şi îmĭ pare că totŭ sare şi totŭ nu nimeresce bine a ghici..

*) Istor. Petru Maiorŭ.

au putută fi mai mulțî decâtă 50—60 de membri, cu deosebire oficialî și din cei ce avéu una séu altă causă ce 'i interesă mai de aprópe. Dintre membrii românî s'au înfățoșată mai cu sémă din părțile Zarandului, sperândă a puté alege ună pretoră română la Baia de Crișă. Altă ḑi însĕ și representanții românî s'au depărtată mâhnițî, încâtă abia credă, că vomă mai avea voiă mare a alergă în gremiu și pe viitoră, numai pentru a fi martorî la atâtea amărăciunî, câte i-au atinsă și cu acéstă ocasiune.

Nu mĕ voiu ocupă cu enumerarea deciseloră luate, că se scie deja, că mai tóte obiectele dela ordinea ḑilei se primescă după cum dorescă cei ce administréză aḑî acestă nefericită municipiu. Poțî face cele mai juste obiecțiunî și te poțî provoca la câte legî și ordinațiunî 'țî place, — poțî cită decisiunile anterióre și poțî aduce câte dovedî în lume, resultatulă va fi totă acela. Astfelă nu putemă decâtă sĕ ne mirămă, că totă mai suntă representanțî, carî facă spese și vină sĕ asiste acolo, unde nu potă isbuti cu nimică și nu potă scóte la cale nimică.

Voiu aminti decî numai, că obiectele puse la ordinea ḑilei (58 la numĕră) s'au deliberată în mare parte așa ḑicêndă numai esceptionalminte discutate și mai tóte așa după cum a decisă de mai nainte comisiunea permanentă.

După primirea raportului anuală câtă se póte de secă și superficială ală vice-comitelui, s'a trecută la alegere. Trebue sĕ mai amintescă, că vice comitele, în raportulă sĕu despre membrii decedațî, a încărcată laude grețóse pe unele persóne neînsemnate, pe când de decedații românî, cum a fostă și George Secula, a vorbită numai ca în trécĕtă și abia li-au amintită numele. Acésta încă se esplică ușoră. Alegerile mai tóte s'au făcută cu aclamațiune.

Representanții românî, basațî pe deoparte pe asigurările diplomatice ale comitelui supremă, de altă parte credêndă, că cele mai însemnate posturî deja suntă ocupate mai cu sémă de Maghiarî, stăruiau a alege ună pretoră română la Baia-de-Crișă, cu atâtă mai vîrtosă, cu câtă nicî Maghiarii nu se arătau pe față străinî, a lăsa acelă postă pentru ună Română. Ei, dar ce sĕ veḑî, comisiunea candidatóre a candidată la acelă postă 3 Românî,—ca sĕ se împartă voturile cu atâtă mai sigură— și ună tênĕră maghiară, ca acela apoi sĕ pótă recșí mai multă ca sigură. La alte posturî s'au candidată numai Maghiarî.

Astfelă s'au alesă cu aclamațiune: ca asessoră orfanală Ladislau Nagy de Deva, fostă notarulă la sedria orfanală, — apoi ca sub-pretoră, adjunctă pretorială în cerculă Devei, Carol Buda,—la Petroșenî și la Gioagiu doi medicî — jidanî, și ca vice-notară comitatensă Erno Kenderesi.

La alegerea de pretoră (solgăbirĕu) în Baia-de-Crișă s'a cerută votare nominală. Candidațî au fostă: Alexandru Herbai, fostă subpretoră la Baia-de-Crișă și de ună timpă pretoră substitută totă acolo, — ună vechiu oficială comitatensă, descendente dintr'o familiă grănităréscă dela Dobra, — apoi Iosifă Orbonașă subpretoră la Gioagiu, George Nandra supretoră la Ilia Mureșană, toțî trei românî și Ladislau Markosi, maghiară, primarulă opidului Deva, ună omă tênĕră, care numai erî alaltăierî și-a schimbată rolulă de candidată de advocată cu administratura. D-nii Orbonașiă și Nandra au repășită. Resultatulă alegerei — se înțelege, — nu a putută fi altulă, decâtă că a reușită L. Markosi. In loculă lui L. Nagy, la sedria orfanală, mai cu sémă la stăruința comitelui (se vede că i-a fostă și lui grétă de echitatea Maghiariloră) s'a alesă Alexandru Herbai, ér în loculă lui, de adjunctă pretorială s'a alesă practicantulă F. Lazar.

Astfelă aḑî și la Bradă și la Baia de Crișiu suntă aleșî totă numai și numai Maghiarî și încă totă ómenî tinerî, atâtă de pretorî câtă și adjuncțî séu subpretorî.

Sĕrmană poporă din fostulă Zarandă, administrată odinióră de A. Frâncu, I. Piposiu, G. Secula, I. Hodoșiu, S. Borlea și alțî bărbațî, la ce hulă a mai ajunsă!

Incântațî de resultatulă alegerei pretorelui din Baia de Crișiu, Maghiarii nu s'au mai interesată multă de cele ce au urmată, și acestei împrejurărî se póte mulțumî că, fără de a crede, Vasilie Demiană, protopopă în Bradă, isbuti a fi alesă cu „maioritate neînsemnată de membru în comisiunea permanentă. Trecêndă peste alegerî representanții cea mai mare parte s'au depărtată unii de bucuriă, alții mâhnițî de cele ce au esperiată.

(Va urmă.)

Președintele tribunalului dlă Solyom Fekete dă citire despre o vechiă coloniă maghiară de lângă Huniădóră, ḑicêndă că Hăsdadulă românescă de acum era Hasdadulă pură maghiară (?) de odată și unde încetă-încetă Maghiarii se valachisară. Provócă déră societatea de a face pașî spre a întórce p'acei rătăcițî și a-i învĕța érășî a'șî iubi și păstra naționalitatea maghiară.

Regretele erau visibile, din causă că domnișóra Torma n'a cetită nimică fiind bolnavă.

Noi Românii suntemă acei ómenî, cam idealiștî, póte că spre binele orî rĕulă nostru, carî dorimă fericirea tuturoră popóreloră, nu pismuimă progresulă nimĕrui — dar nu ne lăsămă nicî noi a fi jignițî în ală nostru. Fără de nicî o rancóre amă privi decî și prosperarea societății de istoriă și archeologiă, numai sĕ vedemă că nu nisuescă totă cătră acea țintă a **desromânisării** nóstre; bucuroșî amă fi, când s'ar dovedi adevĕrulă cuvinteloră acelui nobilă domnă, carele sciă a'șî câștiga simpatia Româniloră de peste Carpațî, a contelui Kun Géza, și a cărui frumósă credință este că: Maghiarulă posede simță înăscută de dreptate.

Amă dori sĕ fie așa, dar sĕ ni se probeze, nu numai totă prin graiu, ci și prin fapte!..

Lucreția C. Olariu.

CORESPONDENȚA NÓSTRA DIN COMITATE.

Din comitatulă Albei inferióre, 13 Iuniu 1885.

(Oi rĕtăcite și călbădóse).

In sĕptĕmâna acésta s'a constituită pe teritorulă comitatului Albei inferióre societatea maghiarisătóre, care a fostă numită »Kultur-egylet,« ca sĕ nu o cunóscemă și sĕ nu vedemă periculată, la care dorescă a ne cumpeni.

Cumcă aceste societățî suntă nu numai sprijinite dér chiar provocate de cătră organele guvernului ne dovedesce chiar la noi acea împrejurare, că comitele nostru nou denumită la instalarea sa a aflată de lipsă în prima liniă a se face membru la acea societate și acestă faptă ală lui a dată celă mai mare impulsă, ca toțî Ungurii cu mică cu mare sĕ fiă înbulḑițî pe calea desastrósă a »Kultur-egylet-«ului. Pentru locuitorii nemaghiarî din acestă comitată este acésta ună semnă rĕu și provocătoră de a ne îngriji de sórtea nóstră, și nu ni-amă fi așteptată ca chiar în ḑiua instalărei sale în scaună sĕ vedemă ună spectaculă de acéstă natură.

Nu numai Ungurî, ci totă felulă de lipitorî s'au aflată, carî s'au înscrisă ca membri, și spre cea mai mare compromitere a loră aflămă că și 3 Românî cu numele loră, ér unulă ală 4-lea cu nume travestită de Czegledi János. Cei trei cu nume românescă suntă Ludovică Andreiu notară cercuală în Totoiu, Nechifor Hațegană notară cercuală în Berghină. Samu Molnară subpretoră în Vințulă de josă și János Czegledi — mi-se pare a fi ună măcelară din A. Iulia. (Veḑî Nr. 36 din anulă 1881 ală »Observatorului«).

Dintre aceștia S. M. cu órecare sfiélă a subscrisă și aducêndu-șî aminte de prescurile mâncate în pruncia sa — a fugită dela loculă unde fu dusă în ispită. — Ceilalțî trei însĕ cu-o față aprópe obraznică s'au îmbiată la subscriere. Se scie că cei doi notarî suntă cam pĕcătoșî, și spre a ajunge sĕ fiă părtinițî tată cu poporulă împilată numai așa socotescă a se puté susținea în postulă loră, dér sĕ'șî aducă aminte că ei suntă crestațî și în susă și în josă — decî puțină le póte ajuta fapte ca aceste, și pruncii loră proprii ai loră le va fi rușine când voră auḑi ce au făcută părinții loră conduși de orbia sufletéscă.

Pe d. Czegledi nu'lă pricepemă însĕ, căcî a tăia boi nu póte sĕ fiă condiționată dela aceea, ca elă sĕ fiă membru la »Kulturegylet.« Decumva greșimă, apoi ceremă dela D-sa dechiarare. Videant consules!

Todor.

Briganḑii în Macedonia.

Scrisorî din Macedonia spună, că orașulă Castorea este asediată de o bandă de trei sute de briganḑî bine armațî, carî au făcută cunoscută intențiunea loră de a pĕtrunde în orașă cu forța, pentru a duce în captivitate pe metropolitulă grecă și pe notabilii orașului. Autoritatea locală nedispunêndă de o forță suficientă pentru a respinge o asemenea agresiune, a procedată în grabă la organisarea unei garde civice compuse din locuitorii mulsulmanî și creștinî.

Tóte căile carî conducă la Castorea suntă activă supraveghiate de acéstă milițiă improvisată, precum și plecarea și sosirea bărciloră carî facă serviciulă lacului Castorea, până ce trupele carî au fostă cerute dela cartierulă generală ală provinciei voră sosi. Se pare — ḑice ună corespondentă ală „Independenței belgice“ — că acești pretinșî briganḑî pĕtrundă în Macedonia dejucândă supraveghiarea autorităților militare și că ei se împrăștiă prin sate, unde facă propagandă revoluționară, deghizându-se în neguțătorî ambulanțî séu în meseriașî. Toțî îșî au hârtiile în regulă, și odată ce au reușită a trece peste fruntarii, séu pe ascunsă, séu întrebuințândă armele, ei reușescă a se sustrage. Când li se întêmplă sĕ fie descoperițî, ei ceră, ca Bulgarî, protecțiunea agențiloră consularî ai Rusiei și reiau liniștițî calea spre Rumelia orientală, pentru a'șî reîncepe incursiunile la prima ocasiune.

SCIRÎ TELEGRAFICE.

(Serv. part. ală »Gaz. Trans.«)

Londra. 13 Iuniu. — Regina se aștéptă pe ḑiua de 16 Iuniu din Windsor. Gladstone a declarată în camera comuneloră, că regina a primită demisiunea ministerului, încredințândă lui Salisbury formarea noului cabinetă. — Musĕulă indiană, împreunată cu esposițiunea de inven țiunî, a arsă. Edificiulă esposițiunii a fostă câtăva vreme amenințată, totușî s'a putută împedeca întinderea focului.

DIVERSE.

Modelă de cultură, cum se propagă de Maghiari pentru îndulcirea conlocuitoriloră din țéră, ne presentă în nr. 908 din a. c. dela 7 Iuniu ḑiarulă umoristică »Borsszem Jankó« în care se potă ceti următórele:

A piski nepiskola. Ki megunta Olahsagat, és magyarosodni kiván, — az csak jöjen iskolánkban, elátya öt Paulé Ivan.*)

*

Magyar voltam	De már nem kell
Olah lettem	az Opincsa
Magyarságom	Szebb és jobb a pirós csizma
elfelejdtem	Vessük le hat az opincsát,
	Huzzunk piros magyar csizmát.**)

***

Dispărută. — »Democratulă« din Ploeștî scrie următórele: Ună băiată anume Ghiță, în etate de 13-14 anî, fiulă lui Niță Ion Zugravu din comuna Mâneciu-Pămêntenî, plaiulă Teleajenă, încărdoșindu-se cu ună altă băiată din acea comună anume: George, fiulă vitregă ală lui Ioniță Bondocă, care se afla în serviciulă lui Ivană Cojocaru din Ploeștî, strada Têmplarî, plécă din comuna la 1 Aprilie fără știrea părințiloră și intră și elă în serviciulă aceluiașî patronă. Iar la 1 Maiu tatălă băiatului Ghiță, informându-se unde se găsesce fiulă sĕu, vine la Ploeștî și aci află dela Ivană Cojocaru, că copilulă a dispărută, unde nu se scie, încă d'a doua ḑi de s-tulă Gheorghe, presintându'i hainele ce a avută. Tote cătările făcute pentru aflarea băiatului n'au dată nicî ună resultată, așa că părintele a fostă silită sĕ reclame parchetului și afacerea va fi adusă înaintea justiției; și ceea ce agravéză mai multă cestiunea dispariţiunei, este: că elă n'ar fi putută sĕ plece în lume — fără a șci unde— lăsându'șî tóte hainele până și cămașa, pălăria și ghetele.

***

O catastrofă. — O mare nenorocire s'a întêmplată pe drumulă de feră Kosloff-Voronesch-Rostoff pe Don în Rusia. Trenulă a deraiată aprópe de Kisitensica; 10 călĕtorî au fostă ucișî, 70 rănițî, fochistulă, ciuntită într'ună modă oribilă, a murită după câteva óre de suferință. Unei femei tinere 'i a crepată pântecele de susă până josă, astfelă că 'i atêrnau intestinele și după puțină a murită. Indată după deraiare o bandă de indiviḑî rĕu îmbrăcațî au dată năvală prin vagóne și au pusă mâna pe valise și geamantane. Călĕtorii rĕmașî teaferî, cuprinșî de spaimă n'au îndrăsnită sĕ opuie nicî o resistență. La ancheta ce s'a făcută s'a găsită ună drugă de feră aruncată de acei briganḑî.

***

Rĕspunsă la locă. — Ună pretă spunea enoriașiloră sĕi într'o Duminecă, că mintea e frêulă care reține pasiunile. Seara însă, cuviosulă părinte se îmbătă așa de grozavă, încâtă d'abia putù fi dusă pe mânî acasă.

— Apoi bine, părinte, ĭi ḑise cine-va a doua ḑi, când se desbătase, unde 'țî pusesĕșî frêulă aseară?

— Ilă scosesemă, tată, ca sĕ potă bea!

---

*) Pe românesce: Scóla poporală dela Simeria (Piski): Căruia i s'a urîtă de-a mai fi valahă și doresce a se maghiarisa, acela sĕ vină numai în scóla nóstră, va îngriji de elă Paule Ivan (șefulă stațiunei dela Simeria, care avêndă stare jertfesce multă pentru scóla maghiară de acolo).

**) Pe românesce: Amă fostă Ungură, amă devenită Română, Unguria mi-am uitat'o. — Dér acum nu'mî trebue opinca, mai frumósă și mai bună e cisma roșiă, sĕ lĕpĕdămă dér opinca sĕ încălțămă cisma roșiă maghiară!

Editoră: Iacobă Mureșianu.
Redactoră responsabilă: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 12 Iuniu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.95
Rentă de hârtiă 5%	93.05
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.60
Bonurĭ rurale ungare	102.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C2.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.70
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	119.—
Renta de hărtiă austriacă	82.55
Renta de arg. austr.	83.20
Renta de aurŭ austr.	108 40
Losurile din 1860	138 80
Acțiunile băncei austro-ungare	859.—
Act. băncei de creditŭ ung.	287.75
Act. băncei de creditŭ austr.	289.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
Napoleon-d'orĭ	9.85½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.90
Londra 10 Livres sterlinge	124.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 30 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	—	90
Renta rom. amort. (5%)	—	93
» convert. (6%)	—	88
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	—	31
Credit fonc. rural (7%)	—	103¼
» " " (5%)	—	87¼
» » urban (7%)	—	10J¼
» » » (6%)	—	93
» » » (5%)	—	85¼
Banca națională a Românieĭ	1215	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	288	—
« » » Națională	229	—
Aurŭ	10.15(%)	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieței Brașovu

din 13 Iuniu st. v. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 94	Vênd.	8.95
Argint românesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.86	»	9 87
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	,	125.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunțămŭ acelorŭ onorațĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecțiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a căleĭ ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timișŭ	—	10.11	1.40	—
Brașovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Hașfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighișóra (	10.29	1.30	8.0	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediașŭ	11.54	2.25	9.45	—
Copsa mică	12 12	2 36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blașiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiușŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Clușiu (	5.56	5 58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeșdu	6.29	—	—	8.31
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velințe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.03
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11	—
Mező-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu (	—	10 01	5.05	6.43	—
(	12.05	10.16	—	7 03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriș	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiușŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blașŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copșa mică	7.00	1.27	—	12 36	—
Mediașŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	--	1.56	6.40
Sigișóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5.3	—	—	1.50
Timișŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	--	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4 02	12 00
Aradŭ	3.37	7 53	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4 38	—	6.44
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10 10	—	12.24
Șibotŭ	10.43	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timișóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7.05	12.27	3.00
Hațegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.4
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Banița	10.11	3.35	6.07
Petroșenĭ	10.43	4.04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7.50	3 10	7.40

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9 33	5.28
Banița	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.25
Hațegŭ	9.31	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.